

"...

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkemelerin gerekçeleri özetle;

1- Yasa'nın başlığı ve uygulama tarihine yönelik başvurularla ilgili olarak

Yasa içeriğinde cezaların ertelenmesine ilişkin açık kurallar yer almadığı halde başlığında bu kurumdan sözedilmesinin ve Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin iptaline bağlı olarak başlıktaki "davaların ertelenmesine" sözcüklerinin yer almasının; Yasa'nın, 23 Nisan 1999 tarihinden bir gün önce ya da sonra suç işleyenler arasında eşitsizliğe yol açacağı, yürürlük tarihine kadar geçen uzun süre nedeniyle mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve cezaevlerini boşaltmak işlevlerini yerine getiremeyeceği, süreleri kısa mahkûmiyetlerin zaten infaz edilmiş olduğu, kimi davaların zamanaşımı ile ortadan kaldırıldığı nedenleriyle uygulama tarihi olan 23 Nisan 1999 tarihinin, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2- Yasa'nın 1. maddesinin 2. bendine yönelik başvuru ile ilgili olarak

4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 2. bendinde getirilen düzenleme ile hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanlarla ağır para cezasına, hafif para cezasına, bir meslek ve sanatın tatili cezasına mahkûm olanlar arasında açıkça eşitsizlik yaratacak bir uygulamaya yol açıldığı, ceza sistemimizde daha ağır nitelik taşımasına rağmen ağır hapis ve hapis cezasına mahkûm olan bir kişi 10 yıllık indirimden faydalanırken ve ceza süresi 10 yılın altında ise hemen salıverilerek, infaza hiç başlanmadan da infaz edilmiş gibi işlem yapılarak serbest bırakılıp cezası infaz edilmiş sayılırken, para cezasına mahkûm olan bir kişinin bunu ödemekle yükümlü olacağı, ödemediği takdirde cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya dönüştürüldüğünde bu düzenlemeden yararlanacağı, bu durumun hükümlü aleyhine olduğu, bu nedenlerle, hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanlarla ağır veya hafif para cezasına mahkûm olanlar arasında cezaların infazı sırasında açık bir eşitsizliğin yaratıldığı, bunun da Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3- Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendine yönelik başvurularla ilgili olarak

Yasama organının devam eden davaları da etkileyecek şekilde bir tasarrufta bulunmak istemesi halinde genel af yasası çıkarabileceği, 4616 sayılı Yasa'yla bu yetki kullanılmadığına göre, devam eden davaya müdahale etmesinin Anayasa'nın 138. maddesine aykırı olduğu; 4. bentle getirilen düzenlemenin uygulanmasının aynı tarihte aynı suçu işleyen, ancak Yasa'nın çıkarıldığı tarih itibariyle kendilerine verilen hürriyeti bağlayıcı cezaları kesinleşen ve kesinleşmeyenler arasında açık bir eşitsizliğe yol açacağı; davaların geç sonuçlandırılmasının sorumluluğunun şahıslara yüklenmemesi gerektiği, bu durumun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesindeki "adil yargılanma hakkı" ile Anayasa'nın Başlangıç, 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu; 4616 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte davaları henüz sonuçlanmamış olan kişilere böyle bir ayrıcalık tanınmasının hiçbir haklı nedeni bulunmadığı gibi bu durumun açıkça dürüst davranmayan, yargılamadan kaçarak ya da başka kusurlu davranışlarla davanın sonuçlanmasını engelleyen veya hukukî ve fiili nedenlerle mahkemece davası sonuçlandırılmayan kişilerin ödüllendirilmesi anlamına geleceği; bu düzenlemenin deneme süreleri bakımından da eşitsizlik yaratacağı; kesinleşmiş cezaların toplamı üzerinden indirim yapılmasına karşın, ertelemenin her suç için ayrı ayrı uygulanmasının da eşitliğe aykırı olduğu; bentte sadece şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya değinildiği, bundan daha hafif olan ağır

para ve hafif para cezaları için infaz ya da dava ertelenmesi getirilmediği, hürriyeti bağlayıcı cezalar para cezalarına göre niteliği itibarıyla daha ağır suçlara verilen cezalar olduğunda, bir suç işleyip daha ağır bir ceza alanlar hakkındaki dava ve cezaların ertelenmesine karşın hafif suç işleyip daha hafif ceza alan kimselerin ayrık tutulmasının hukuki dayanağının bulunmadığı bu durumun Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu; ilgili yasa maddesinde seçimsel ceza öngörülen düzenlemeler bakımından mahkemenin takdirine göre 4616 sayılı Yasa'dan yararlanma imkanının değişebileceği gözetildiğinde, bu durumun aynı suçu işleyenler arasında eşitsizliğe neden olacağı; davaları ertelenen kişiler için dava zamanasını süresinin uzatılmasının ise Anayasa'nın 38. maddesiyle bağdaşmadığı; 4. bentte ertelemeyi red hakkının tanınmamasının kişilerin yargılanıp beraat etme haklarının ellerinden alınarak adil yargılanma haklarının ortadan kaldırıldığı, bu hakkın, Yasa'nın 1. maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı ve cezalarının üst sınırı 10 yıldan fazla olan suçlardan dolayı yargılananlara tanınmasına karşın daha az cezayı gerektiren suçları işleyenlere tanınmamasının Anayasa'nın 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4- Yasa'nın 1. Maddesinin 5. Bendine yönelik başvurularla ilgili olarak

Kapsama alınmış olan benzer veya daha ağır nitelikteki suçlar ile benzer veya daha hafif nitelikteki suçlar arasında karşılaştırma yapılarak bentteki düzenlemenin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

5- Yasa'nın 1. Maddesinin 6. Bendine yönelik başvurularla ilgili olarak

Belli süreler içerisinde suç işlemeyen sanıkların adli sicildeki kayıtlarının silinmesine ve yasak hakların iadesine ilişkin 3682 sayılı Adli Sicil Yasası'nda ve Türk Ceza Yasası'nın 121 vd. maddelerinde yer verilen kurallara rağmen, 4616 sayılı Yasa'da hiçbir ayırım gözetilmeksizin daha önce şartla tahliyeden yararlananların bu düzenlemeden yararlanamayacağı hükme bağlanarak, sabıka kaydının silinmesi koşulları oluşan ve yasak haklarının iade edilmesi olanaklı hale gelen sanıklar aleyhine bir durum yaratıldığı; bentte açıkça "hüküm giyenler" denilerek daha önce şartla tahliyeden yararlandıktan sonra yeniden suç işleyenlerden davası sonuçlanıp hüküm giyenler yasadan yararlanamazken mahkemelerden kaçarak davanın sonuçlandırılmasını engelleyenlere yararlanma olanağının tanınmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu; ayrıca Yasa'nın 2. maddesindeki basın suçlarından dolayı verilen cezaların ertelenmesi kuralından yararlanmak için herhangi bir koşul öngörülmediği halde, 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinden yararlanmak için 6. bentteki koşulların getirilmesinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddeleriyle bağdaşmadığı ileri sürülmüştür.

6- Yasa'nın 1. Maddesinin 7. Bendine yönelik başvurularla ilgili olarak

Suçun işlendiği tarih itibarıyla 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un Ek 2. maddesindeki hükümlü lehine olan düzenlemenin 4616 sayılı Yasa'yla geri alınmasının, kazanılmış hakları ihlal etmesi nedeniyle hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturduğu; suç tarihinde ve cezasının infazına başlandığı sırada yürürlükte olan yasalara göre cezasını çeken ve müddetnamesinde 647 sayılı Yasa'nın Ek 2. maddesinden yararlanacağı belirtilen mahkûmların getirilen düzenleme ile bu indirimden yararlanamayacağı, böylece daha fazla cezaevinde kalacağı bu durumun Anayasa'nın 10. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

7- Yasa'nın 1. Maddesinin 9. Bendine yönelik başvurularla ilgili olarak

Esas Sayısı : 2001/4

Karar Sayısı : 2001/332

Mahkemelerce, sadece sanıkların savunmalarının CMUK'nun 223. ve 229. maddeleri uyarınca tesbiti için çıkarılan gıyabi tevkiflerin bendin kapsamı içine alınmamasının Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu; bentte öngörülen bir aylık sürenin kısa olması nedeniyle haklarındaki mahkûmiyet, yakalama ve tutuklama kararlarından haberdar olamayanların hak ihlâllerine neden olabileceği bunun da Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürölmüştür."